Klapalekiana, **30**: 191-193, 1994
ISSN 1210-6100

Dva nálezy *Aglais urticae* (Lepidoptera: Nymphalidae) s výraznou kresebnou odchylkou

Two findings of *Aglais urticae* (Lepidoptera: Nymphalidae) with marked deviation in drawing

Vladimír VRABEC[1] & Stanislav HULA[2]

[1]Na magistrále 768, CZ-280 00 Kolín 2

[2]Fügnerova 500, CZ-280 00 Kolín 2

Thermic form, Lepidoptera, Nymphalidae, *Aglais urticae*, Bohemia, Moravia

Abstract. Specimens of *Aglais urticae* with an aberrant pattern of wing drawing were collected in the Švýcarské údolí valley near Vranov nad Dyjí (Moravia mer.: square No. 7060 of reference map grid) and Kolín (Bohemia centr.: 5957). The aberration, "ab. *ichnusoides*" was previously known from laboratory rearings kept at high temperature.

V tomto příspěvku uvádíme dva nálezy *Aglais urticae* (Linné, 1758) u kterých je patrna výrazná kresebná změna. V literatuře (Joukl 1910, Lampert 1907, Moucha 1973, Seitz 1909) je označována jako aberace *ichnusoides* Selys, kterou lze vyvolat experimentálně, vystavíme-li kukly nízké teplotě (viz Joukl 1910). V rozporu s tím Sterneck (1929) uvádí přechodový exemplář mezi zmíněnou již aberací a ab. *atrebatensis* Bsd. získaný 6.7. 1902 v Steinschönau z kukly mezi okenicemi, která byla vystavena silnému slunečnímu záření a tedy teplotě vysoké. Názory o mrazovém původu této formy však převažují (např. Chinery 1989). Podle Joukla (1910) se ab. *ichnusoides* v přírodě vyskytuje velice vzácně.

Na předním křídle obou exemplářů chybějí dvě středové skvrny (odtud ab. *ichnusoides*). Na rozdíl od korsické *Aglais ichnusa* Hübner, 1824 dochází též ke splývání tří skvrn při předním okraji, a to buď částečně (obr. 1) nebo úplně (obr. 2). Skvrna při vnitřním okraji zůstává nezměněna. Modré půlměsíčité skvrny v lemu vnějšího okraje předního křídla chybějí, na zadním křídle jsou u prvého exempláře v náznaku zachovány. Tmavá skvrna u kořene zadního křídla je rozšířena na celé křídlo. Žilnatina je normální - tj. shodná s typicky zbarvenými exemplářI. Žádné další změny ve vnějším vzhledu obou motýlů nejsou patrny. Pohlaví zmiňovaných motýlů nebylo zjišťováno.

Údaje o nálezech: První z motýlů (obr. 1) byl nalezen při faunistickém průzkumu NP Podyjí na lesní cestě ve Švýcarském údolí u Vranovské přehrady (7060) dne 22.VI. 1992, V. Vrabec lgt. et coll. Druhý exemplář (obr. 2) pochází ze středního Polabí z Kolína (5957). Byl zastižen ve společnosti typických exemplářů druhu *A. urticae* při sání na letničkách (*Cynia*) v zahradě autora nálezu dne 3.VIII. 1979, S. Hula lgt. et coll.

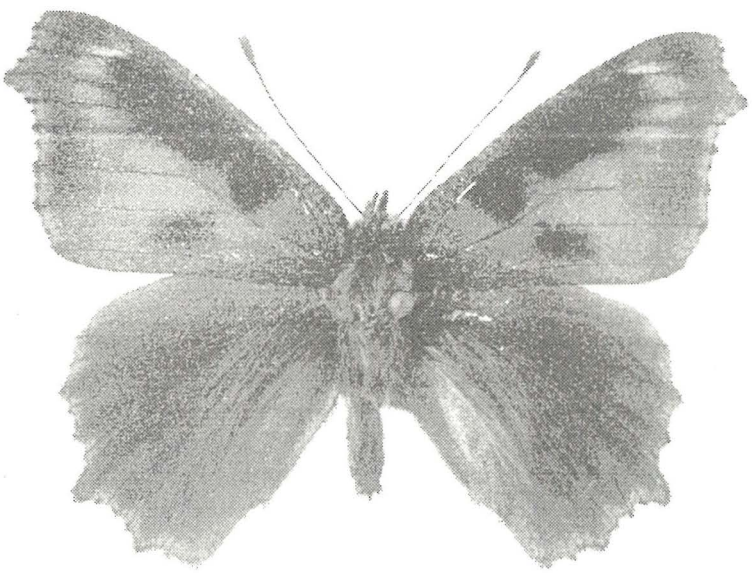
Tyto dokladové exempláře dosvědčují, že nápadné změny kresby vyvolané působením extrémních podmínek na vývojová stadia lepidopter se mohou objevit i ve volné přírodě.

LITERATURA

CHINERY M. 1989: *The Butterflies and Day-flying moths of Britain and Europe.* Collins, London, 320 pp.

1

2

Obr. 1-2. Exempláře druhu *Aglais urticae* s kresebnou odchylkou. 1 - Švýcarské údolí u Vranova nad Dyjí, 2 - Kolín. Foto P. Kříž.

Fig. 1-2. Specimens of *Aglais urticae* with thermic deviation in drawing. 1 - Švýcarské údolí valley near Vranov nad Dyjí, 2 - Kolín. Photo by P. Kříž.

JOUKL H. A. 1910: *Motýlové a housenky střední Evropy se zvláštním zřetelem k motýlům Českým.* I. L. Kober, Praha, 89+449 pp (in Czech).

LAMPERT K. 1907: *Die Grosschmetterlinge und Raupen Mitteleuropas.* J. F. Schreiber Verlag, Eslingen und München, 20+308+18 pp.

MOUCHA J. 1973: *A color guide to familiar Butterflies, Caterpillars and Chrysalides.* Octopus, London; Artia, Praha, 191 pp.

SEITZ A. 1909: *Die Grosschmetterlinge der Erde - Die Palaearktischen Tagfalter.* Fritz Lehmanns, Stuttgart, 379 pp.

STERNECK J. 1929: *Prodromus der Schmetterlingsfauna Böhmens.* Selbstverlag, Karlsbad, 297 pp.